577

W czyje ręce trafi ziemia podwileńska? —str. 2

KURIER Wileński

CZWARTEK, 28 lutego 1991 R.
nr 40 (11527)

parlamencie republiki

ZOSTAĆ PRYWACIARZEM? ◆ MAMY NOWYCH MINISTRÓW

...owe posiedzenie parla... rozpoczęło się od podej... poszczególnych arty... ustawy o wstępnej pry... mienia państwowego. ...dyskutowano na temat ... rozliczeń, za kupo... własność obiekty. De... niepokoiła możliwa ... rubla ze Związku. In... obawiali się, że część ... może się znaleźć w ...rowników, byłej no... partyjnej. Dlatego ... że należy ustalać kwo... które się pozwoli ... każdemu obywate... ...niem ekonomistów, ta... ...niczenia przeczą zasa... ...woju zdrowych stosun... ...podarczych. Jednak, jak ... wicepremier W. Pa... do spraw prywaty... się ustosunkowywać ostrożnie, uwzględniając też socjalny aspekt problemu.

We wtorek zapadła decyzja parlamentu w sprawie personalnych zmian w rządzie. Zaznaczę, że generalnym komisarzem policji Republiki Litewskiej został zastępca ministra spraw wewnętrznych P. Liubertas. W komisjach i frakcjach omówiono już zgłoszone przez premiera G. Wagnoriusa kandydatury na stanowiska ministrów kilku resortów. Pretendenci, jak i przystoi według ostatnio utartych wzorów, zapoznali z programami swej działalności, odpowiedzieli również na pytania. M. in. deputowanego L. Jankielewicza interesowała postawa kandydata na stanowisko ministra finansów E. Kunewicziene odnośnie dodatkowych dotacji dla rozwoju Wileńszczyzny. W. Kunewicziene stwierdziła, że w swej pracy będzie się kierować przede wszystkim inwestycjami na konkretne cele. Po poważnym przeegzaminowaniu parlament zatwierdził na stanowisko ministra rolnictwa deputowanego do RN RL R. Surwiłę, finansów, — docenta E. Kunewicziene. Ministrem zasobów materiałowych został profesor W. Żidonis. Rozważano też na temat zakresu działalności ministra bez teki, którym mianowano deputowanego do RN RL A. Abiszałę. Do jego gestii mają należeć sprawy pertraktacji ze Związkiem Radzieckim, informatyka, a także kierowanie aparatem rządowym. Stało się niemal zasadą, że deputowani przechodzą na stanowiska do pracy w rządzie. Wyrażano zaniepokojenie, że się nie potrafi zaangażować specjalistów spoza parlamentu. Zaś A. Patackas kategorycznie stwierdził, że pewnego razu trzeba z tym skończyć

Podjęto też uchwałę w sprawie założenia przy rządzie republiki państwowych służb geologii i geodezji.

Po długiej nieobecności w posiedzeniu wziął udział deputowany Cz. Okińczyc, który dopiero powrócił z Polski. Ponadto gościł też w Czechosłowacji i na Węgrzech. Podczas konferencji prasowej opowiedział on o swej działalności za granicą. Odpowiadając na jedno z pytań zaznaczył, że w Polsce przemawiał w imieniu Republiki Litewskiej, kierując się pełnomocnictwami, które otrzymał od przewodniczącego RN RL. Zauważyłam, że dominowały pytania, dotyczące obecnych i przyszłych stosunków między Litwą i Polską. Przypuszczam, że te, a także inne sprawy, związane z pobytem Cz. Okińczyca w RP i innych krajach, zaciekawiłyby naszych Czytelników. Wkrótce więc ukaże się z nim wywiad na łamach „K. W.".

Jadwiga BIELAWSKA

W Warszawie o Republikach Nadbałtyckich

„Polska — Litwa — sześć wieków sąsiedztwa" — to temat wykładu prof. dr Henryka Wisnera, z którym szanowny profesor wystąpi dziś w Pałacu Staszica (ul. Nowy Świat 72) w sali Staszica. Tym odczytem zostanie zapoczątkowany cykl wykładów, zorganizowany przez Centrum upowszechnienia nauki PAN, na temat „Republiki Nadbałtyckie". Również kolejny wykład we Wszechnicy PAN będzie poświęcony Litwie. 6 marca br. czł. rzecz. PAN Juliusz Bardach wygłosi odczyt na temat „Polacy litewscy i ich świadomość narodowa — dawniej i dziś". Prof. dr Piotr Łossowski 21 marca będzie miał wykład na temat „Polska — Estonia 1918—1939". Jako ostatni w cyklu wykładów 10 kwietnia wystąpi dr Henryk Rietz z lekcją na temat „Łotwa i Polacy na Łotwie do początku XX wieku".

Inf. wł.

Wieści z Watykanu

Wysoki dostojnik sekretariatu państwa Watykanu prałat Antonio Franco, który niedawno gościł na Litwie, udzielił wywiadu radiu litewskiemu w Watykanie.

Jak poinformowana została ELTA z Watykanu, opowiedział on o celach swej podróży do Litwy, spotkaniach, mówił o roli kościoła litewskiego w życiu narodu.

„Do Litwy posłał mnie Ojciec Święty — mówił prałat — chcąc raz jeszcze wykazać swą ojcowską troskę o naród litewski, do którego ostatnio powtórnie się zwracał umacniając go w wierze i dodając otuchy w pokonaniu trudności". Na pytanie, czego chciałby życzyć narodowi litewskiemu, prałat Franco odpowiedział: „Narodowi litewskiemu, który wytrwale, dzielnie i konsekwentnie deklaruje swą wolę być suwerennym państwem, życzę, aby w drodze do niepodległości nie zaznał nowych cierpień i aby jego słuszne dążenia ziściły się jak najszybciej".

* * *

W Watykanie ogłoszono oficjalny program wizyty papieża w Polsce. Papież odwiedzi Polskę w dniach 1—9 czerwca. Piątego czerwca w katedrze Łomżyńskiej spotka się on z zamieszkałymi tu oraz przybyłymi z Litwy Litwinami. Taką informację otrzymała ELTA z redakcji Litewskiej Radia Watykanu.

(ELTA)

...hwała Rządu ...publiki Litewskiej

z 22 lutego 1991 r. nr. 72

...przeliczeniu regulowanych przez państwo oraz umownych cen na artykuły niespożywcze.

... Republiki Litewskiej ... ograniczenia nieuza... ...go wzrostu cen i taryf, ...acji handlu oraz za... kształtowania budże... ...wego postanawia:

...wolić przedsiębiorstwom ...cjom, wytwarzającym niespożywcze, w tym ... techniczną, sprzeda... według czasowych cen ... przeliczeniowych.

...lić, że ceny i taryfy ... niespożywczych, w ...kcji technicznej, prze... ...ą z uwzględnieniem ... na zasoby mate... energetyczne oraz ta...portowe, nowych nor... ubezpieczeń społecz... potrąceń amortyza... środków opłaty pracy, ...ących zwiększenie ... poborów jednego ... (włączając wszelkie wynagrodzenia za pra... ...dniane przy opłacie ... urlopu) o 105 rubli ... r. w porównaniu z ...alem 1990 r.), nie więcej niż o 150 rubli ... wzrost płacy zarob... ciągu stycznia i lutego ... jak również i to, jaką ... sprzedaży w 1990 r. ... akcyza (podatek ob... oraz nowe zniżki han...

... przeliczania cen nale... ...ić rentowność przed... ... od 10 do 20 proc. przedsiębiorstwa (we... ... 1990 roku, oce... uwzględnieniem no... ...ch kapitału państwo... kształtowania zy... ...mniejszą niż 5 proc. ...łasnych.

... że za wykonane ...wlane i montażowe ...licza się z wyko... według przeliczonej ... kierując się punktem ... ustawy.

...nicy przedsiębiorstw ..., ustalając ceny w ...widzianym w punkcie 2 tej uchwały, powinni zachować asortymentową strukturę produkcji, dostarczonej w roku 1990.

5. Zlecić Ministerstwu Gospodarki wspólnie z Ministerstwem Finansów oraz Ministerstwem Budownictwa i Urbanistyki ustalić tryb przeliczania cen i taryf według ustaleń punktów 2 i 3 niniejszej uchwały, udzielać przedsiębiorstwom wyjaśnień co do przeliczeń cen i taryf oraz kontrolować, jak jest wykonywana ta uchwała.

6. Uwzględnić to, iż w ustalonym przez niniejszą uchwalę trybie nie przelicza się cen kompleksu produkcji drzewa, paliw i energetyki, taryf samochodowych przewozów pasażerów i towarów, taryf usług łączności i poczty.

7. Zatwierdzić listę towarów asortymentu dziecięcego, objętych obowiązującymi cenami detalicznymi i których producenci — przedsiębiorstwa korzystają z dotacji, a także listę asortymentu towarów, przeznaczonego dla osób korzystających z opieki społecznej oraz maksymalne ich ceny (w załączeniu).

Asortyment towarów, przeznaczonych dla osób objętych opieką społeczną, zarówno jak i towary asortymentu dziecięcego, sprzedawany jest według istniejących cen detalicznych. Różnica powstała między przeliczonymi a istniejącymi cenami detalicznymi dodatkowo kompensowana jest produkującym przedsiębiorstwom z asygnowań budżetu państwa litewskiego, przewidzianych w trybie ustalonym przez Ministerstwo Finansów.

Ministerstwo Handlu wespół z Ministerstwem Opieki Społecznej ma ustalić tryb nabywania tych towarów.

Ministerstwo Opieki Społecznej wespół z Ministerstwem Finansów oraz Departamentem Prasy ma opracować środki zaopatrzenia w towary dzieci oraz osób potrzebujących opieki społecznej.

8. Ustalić, że przedsiębiorstwa przemysłowe i organizacje budowlane, które dokonały przeliczenia cen produkcji i towarów oraz taryf usługowych, sporządzają wykazy podstawowych wskaźników ekonomicznych uwzględniając prognozowany na 1991 r. zakres i przedstawiają je swym założycielom.

Założyciele przedsiębiorstw sprawdzają, czy prawidłowo przeliczone zostały ceny i taryfy, sporządzają wykazy podstawowych wskaźników ekonomicznych przedsiębiorstw i organizacji zaliczonych do sfery ich regulacji według cen przeliczonych i przekazują Ministerstwu Gospodarki. W niektórych przypadkach, gdy przeliczone ceny nie odpowiadają interesom gospodarki Republiki Litewskiej, producentów lub użytkowników, Ministerstwo Gospodarki może zmienić poziom przeliczonych cen i ustalić inne ceny bądź żądać, aby zostały one przeliczone.

9. Ustalić, że kierownicy przedsiębiorstw i główni księgowi ponoszą osobistą odpowiedzialność za prawidłowe przeliczenie cen w ustalonym trybie. Ceny, przeliczone bez przestrzegania trybu ustalonego w niniejszej uchwale, są odwoływane przez Ministerstwo Gospodarki i stosuje się sankcje za ich naruszenie, a osoby winne w trybie ustawowym pociągane są do odpowiedzialności administracyjnej lub karnej.

10. Nadać prawo Ministerstwu Finansów:

10.1. Ustalić wykazy towarów opodatkowanych akcyzą (podatkiem obrotowym) oraz wielkość akcyzy (podatku obrotowego), tryb oraz czas jego naliczania i wypłaty;

10.2. Na prośbę Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Handlu, Ministerstwa Zasobów Materiałowych, innych ministerstw i departamentów, zmienić akcyzę (podatek obrotowy) za wywożone za granicę towary.

11. Ustalić, że akcyzę (podatek obrotowy) płacą:

11.1. Przedsiębiorstwa, których działalność reglamentuje Ustawa Republiki Litewskiej o przedsiębiorstwach rolniczych oraz innych, które nie przerejestrowały się według powyższej ustawy;

11.2. Przedsiębiorstwa wspólne z zagranicznymi osobami fizycznymi i prawnymi;

11.3. Przedsiębiorstwa z wykorzystaniem kapitału zagranicznego;

11.4. Osoby prawne, uprawia-

(Dokończenie na str. 2)

Zatwierdzone uchwałą Rządu Republiki Litewskiej 22 lutego 1991 r. nr 72

Towary asortymentu przeznaczonego dla osób korzystających z opieki społecznej i maksymalne ich ceny

Płaszcze i kurtki z tkanin wełnianych, mieszanych oraz innych — do 200 rubli (bez ceny kołnierza).

Okrycia jesienne — do 100 rubli.

Garnitury wełniane — do 120 rubli.

Spodnie wełniane — do 30 rubli.

Marynarki z różnych tkanin i materiałów — do 100 rubli.

Sukienki wełniane — do 56 rubli.

Koszule — do 12 rubli.

Męskie wyroby dziane z bawełny czesanej — do 10 rub.

Swetry — do 46 rubli.

Buty z cholewami — do 53 rubli.

Buciki — do 16 rubli.

Półbuty — do 12 rubli.

Sandały — do 13 rubli.

Bielizna dziana — do 7 rubli.

Pończochy, skarpety — do 3 rubli.

Ręczniki — do 5 rubli.

Komplety bawełnianej bielizny pościelowej — do 25 rubli.

Poduszki — do 9 rubli.

Uwaga. Wykaz konkretnych wyrobów według modeli i artykułów oraz zakres ich produkcji ustala Ministerstwo Przemysłu uwzględniając propozycje Ministerstwa Opieki Społecznej i Ministerstwa Handlu, tryb dotacji — Ministerstwo Finansów, tryb nabycia — Ministerstwo Opieki Społecznej i Ministerstwo Handlu.

Towary asortymentu dziecięcego, podlegające istniejącym cenom detalicznym, których producenci — przedsiębiorstwa korzystają z dotacji

Odzież i bielizna dla niemowląt.

Odzież dziecięca dla dzieci w wieku żłobkowym, przedszkolnym i szkolnym (do rozmiarów 42 włącznie).

Dziecięce wyroby dziane (wierzchnia odzież trykotowa i bielizna do rozmiaru 42 włącznie, rękawice).

Obuwie dziecięce.

Dziecięce pończochy i skarpety.

Mundurki szkolne.

Dziecięce wyroby z naturalnego futra i naturalnej skóry pokryte tkaniną.

Teczki i plecaki szkolne.

Wózki dziecięce, sanki.

Zeszyty.

Meble dziecięce.

KONFERENCJA RODAKÓW: RACHUNEK SUMIENIA

Powiem bez ogródek: imponuje mi praca Wileńskiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie. Oto i w tym roku, chociaż regulamin nie przewidywał przeprowadzenia konferencji, 23 lutego odbyto takową. Nazwana „roboczą“, przebiegała odświętnie, z godłem ZPL i jako że przed „Kaziukiem“ — z wileńskimi palmami na scenie. Z kolei uroczysta atmosfera nie przesłoniła rzeczowego tonu wystąpień. Przewodniczący rejonowego oddziału **Jan MINCEWICZ** namawiał zabierających głos, aby konferencja stała się związkowym rachunkiem sumienia.

MNIEJ O OSIĄGNIĘCIACH, WIĘCEJ O PROBLEMACH

Nie, referatu okolicznościowego nie było. Zobowiązani byli przemawiać ci, którzy przez miniony rok kierowali pracą sekcji rejonowego oddziału ZPL.

Pomny o rzuconym haśle: „Mniej o osiągnięciach, więcej o problemach“ — niżej podpisany też postąpi w myśl tej maksymy. Nie relacjonując, czym się chwalono, przekażę te myśli, które zmuszają do zastanowienia się.

Edward TOMASZEWICZ, wiceprzewodniczący oddziału jest przewodniczącym sekcji gospodarczej. Za główne osiągnięcia uważa powstanie w grudniu ub. r. asocjacji „Wileńszczyzna“. Ta spółka gospodarcza zrzesza obecnie 41 członków zespołowych i indywidualnych, a jej zadanie — pomóc osiągnąć wysoki poziom rozwoju rolnictwa. Rejony „litewskie“ odznaczają się wysokim poziomem przetwórstwa płodów rolnych, z czego czerpią korzyści. Tego nie można powiedzieć o Wileńszczyźnie. Zdaniem mówcy, w podwileńskich rejonach trzy kierunki gospodarowania mogą przynieść nawet zyski w walucie: to hodowla pieczarek, uprawa czarnych porzeczek, hodowla koni. Za pilne zadanie uważa otwarcie w Wilnie sklepów firmowych spółki „Wileńszczyzna“.

Genowefa CZEPUŁKOWSKA, kierownik sekcji oświaty zauważyła, że w roku szkolnym 1990 — 1991 w porównaniu z okresem lat 1986—1987, o 229 uczniów zwiększyła się liczba młodzieży w polskich klasach rejonu. Ale ten pozytywny proces na razie nie idzie w parze z jakością nauczania, bowiem niski procent abiturientów po polskich klasach wstępuje na wyższe uczelnie. Nadal brak nauczycieli języka litewskiego, muzyki, estetyki. Stare podręczniki literatury polskiej, brak mieszkań dla pedagogów. Nawiasem mówiąc, tego dnia zarejestrowano Wileński Rejonowy Oddział Polskiej Macierzy Szkolnej na Litwie jednoczący setki nauczycieli. A to przecież również członkowie ZPL.

Leokadia DROZD jest kierowniczką sekcji kultury. To w wielkim stopniu również dzięki jej staraniom po półwieczu odrodził się i rozkwitł festyn pieśni i rzemiosł ludowych „Kwiaty polskie“. Podczas gdy dwa lata temu wzięło w nim udział 17 zespołów artystycznych, w rok później — już prawie 30. Ludzie przestali lękać się i wstydzić mówić, śpiewać po polsku. Ale pani Leokadia ma dziś również powody do smutku. Nie słychać o zespole etnograficznym z Bujwidz, zespołach z Suderwy, Niemieży. Czyżby już rodacy zniechęcili się do rodzimej kultury? Oby tak nie było.

Sekcja kultury zbadała, co czyta Polak rejonu. Stwierdzono stan krytyczny. Oto okazało się, że w bibliotece w Ojranach jest około 900 egzemplarzy książek litewskich, ponad 5,5 tys. rosyjskich i tylko... 15 egzemplarzy — polskich. Praktycznie nie ma polskiej książki w bibliotekach w Wace Trockiej, Mariampolu i innych.

Michał TRESZCZYŃSKI, sekretarz odpowiedzialny zarządu, kierownik sekcji etnograficznej zauważył, że za mało nagrano na taśmie folkloru Ziemi Wileńskiej. Wszakże za najważniejsze zadanie uważa utworzenie na Wileńszczyźnie muzeum etnograficznego lub przynajmniej izby regionalnej, gdzie zebrane zostałyby przedmioty kultury materialnej tego regionu Litwy. W skansenie w Rumszyszkach nie przedstawiono bytu ludności Wileńszczyzny. Podwileńskim zapaleńcom realizować marzenia pomagają wykładowcy i studenci Uniwersytetu Warszawskiego.

Wystąpili także **Jarosław WOŁKONOWSKI** (bardzo aktywna sekcja pamiątek narodowych), **Stanisław JAGLIŃSKI** (sekcja społeczna), **Mieczysław BORUSEWICZ** (sekcja miłosierdzia). Jan Mincewicz mówił o nauczaniu religii. Wszystkich nie wymienię.

„NIE ZAPOMNIEĆ O LITWINACH, ROSJANACH, BIAŁORUSINACH“

ZPL swym działaniem objął głównie tereny Wileńszczyzny. Przy jego poparciu wybrani zostali deputowani różnego szczebla. Deputowani do samorządu rejonowego i gmin będąc przedstawicielami swoich wyborców przeważnie są także członkami ZPL. Stąd powstaje dylemat: jak podzielić, gdzie są kompetencje deputowanego, a gdzie działacza ZPL? Zebrani byli zgodni co do tego, że sprawy gospodarki, bytu powinni rozstrzygać deputowani. Natomiast Związek musiałby dotrzeć do podstawowego kontyngentu swych członków na wsi, szeregowych mieszkańców Wileńszczyzny.

Przewodniczący samorządu rejonowego **Anicet BRODAWSKI** podkreślił, że jedynym wyjściem z trudnej sytuacji jest przyjęcie ustawy o statusie Wileńszczyzny, przy czym nie czekając 31 maja, którą to datę wyznaczają dokumenty państwowe. Zaznaczył on, że choć przeważającą większość mieszkańców stanowią Polacy, mieszkają tu również Litwini, Rosjanie, Białorusini, inne narodowości. Zwrócił się on do rodaków o szacunek do tych, którzy mieszkają i pracują obok.

SZUMSK WSZCZYNA „REBELIĘ“...

Różnie układają się stosunki między Zarządem Głównym ZPL i oddziałami rejonowymi. Związek połączył przecież niejednorodną rzeszę mieszkańców: Wilna i miejscowości wiejskich. Już podczas drugiego zjazdu ZPL część delegatów od kół wiejskich nie zgadzając się z linią ZG ZPL opuściła salę. Jak powiedział jeden z delegatów na konferencję rejonową: „Na drugim zjeździe wyszliśmy z sali, ale wróciliśmy, kiedy Sienkiewicz przeprosił...“

Konfrontacja, która już było ucichła, odezwała się podczas rejonowej konferencji. Delegacja z miejscowości Szumsk wystąpiła z propozycją... o zwołaniu nadzwyczajnego zjazdu związku i „zmienienia co trzeba“. Jak potem dodano, chodziło o osobę przewodniczącego ZG i o to, że ponoć w pracy nie ma żadnej jawności.

Sala podzieliła się na dwa obozy. Jedni krytykowali bezapelacyjnie pierwszą osobę związku, inni próbowali bronić perswadując, że teraz nie czas na rozgrywki. Delegaci od Szumska stanowczo domagali się przedstawić ich wniosek na głosowanie. Niewielką przewagą głosów wniosek upadł. Ale sprawa przewodniczącego, który, nawiasem mówiąc, był nieobecny, została otwarta.

Aby znów nie wybuchł huragan, potrzebny jest konsensus między tymi, którzy kierują i tymi, którzy są kierowani. Bądź co bądź członkowie wileńskiego rejonowego oddziału ZPL stanowią wielką część członków Związku.

Józef SZOSTAKOWSKI

O ZIEMI PODWILEŃSKIEJ... bez jej prawowitych właścicieli

OKOŁO 500 byłych właścicieli ziemi oraz ich spadkobierców zgromadziło się na konferencję zwołaną przez Wileński Oddział Litewskiego Związku Właścicieli Ziemi. Zasadniczo byli to mieszkańcy Wilna i pomimo próby organizatorów wciągnięcia do tej imprezy również mieszkańców rejonu stołecznego, wieś podwileńska była prezentowana nadal skromnie. Zresztą nie zdziwiłam się temu, wszak sam fakt zwołania konferencji w roboczy dzień, i w dodatku o godz. 18 dla wielu mieszkańców wsi uniemożliwił uczestniczenie w niej. Zasadniczo mógł przyjechać tylko ten, kto posiada własny samochód. Drugim hamulcem, wstrzymującym chęci wzięcia udziału w zebraniu dla wielu, przypuszczam, był brak doskonałej znajomości języka litewskiego.

Bo niestety, organizatorzy konferencji, podobnie zresztą jak i założycielskiego zebrania Oddziału Wileńskiego, które zwołano przed pół rokiem w Wilnie, w byłym Instytucie Projektowania Budownictwa Kołchozowego, nie uwzględnili składu narodowościowego przybyłych ludzi i prowadząc zebranie w języku litewskim, nie zapewnili tłumaczenia na język polski, ewentualnie rosyjski zrozumiały dla wszystkich. Przypuszczam, że spowodowało to, iż podczas konferencji tuż po przerwie wiele osób opuściło salę. Zresztą i tak można podziwiać ich cierpliwość, kiedy to musieli ponad dwie godziny wysiedzieć jak na przysłowiowym „tureckim kazaniu“. I dopiero, kiedy zabierający głos deputowany do RN Republiki, przewodniczący komisji rolniczej Eimontas Grakauskas obrazowo mówił o komplikacjach w tworzeniu zasad reformy rolnej, trudnościach w przekonywaniu deputowanych podczas podejmowania uchwał, cierpliwość pękła... i do prezydium nadeszły pisemne zapytania: o czym mówił występujący? Wówczas dopiero prowadzący konferencję zastępca przewodniczącego Wileńskiego Oddziału LZWZ Kazimieras Paszkewiczius w kilku zdaniach po polsku streścił wystąpienie E. Grakauskasa.

Co prawda, po przerwie zabrał głos członek zarządu Wileńskiego Oddziału LZWZ Adomas Jankauskas, który oznajmił, że według jego danych na konferencję przybyło blisko 100 Polaków, więc pokrótce w języku polskim zapoznał z celem i zadaniami związku właścicieli ziemi. Ale było to już, moim zdaniem, przemówienie... do miejsc świecących pustką.

NA KONFERENCJI głos zabrało ponad 10 mówców. Prócz przewodniczącego LZWZ Aloyzasa Liagaudasa i jego zastępcy Wytautasa Dudy oraz przewodniczącego Wileńskiego Oddziału Algirdasa Kanclerisa, przemawiali też przedstawiciele partii i ruchów społecznych, w tym Litewskiego Komitetu Obrony Praw Człowieka, Partii Niepodległości, wileńskiego rejonowego oddziału „Sajudis“, w tym potencjalni właściciele ziemi oraz goście konferencji — wspomniany już przewodniczący komisji rolnej RN Eimontas Grakauskas oraz dyrektor Archiwum Państwowego Alfonsas Piliponys.

I chociaż prawie wszystkie przemówienia łączyła jedna myśl: opierając się na uchwałę rządową o ciągłości mienia przyjętą w listopadzie ub. roku, osiągnąć sprawiedliwość — zwrócić ziemię, mienie ich prawowitym właścicielom lub spadkobiercom, rozlegały się wręcz kontrowersyjne propozycje, nawoływania. Widocznie każdy rozumie sprawiedliwość na swój sposób. Jeżeli przykładowo zastępca przewodniczącego LZWZ Wytautas Duda uważa, że „zabrać swoją ziemię, znaczy to samo, co obronić Ojczyznę. Wówczas każdy skrawek ziemi będzie należał do obywatela Litwy... „przewodniczący oddziału „Sajudisu“ rejonu wileńskiego Butautas Raila widocznie uważa, że sprawiedliwości stanie się zadość, gdy zebrani wilnianie pomogą „mieszkańcom nieszczęsnego rejonu wileńskiego zrozumieć, że oni są obywatelami Litwy, pomogą, wcielić litewskie słowo, żeby było więcej litewskich szkoł, więcej gospodarzy rozmawiających po litewsku... bo przychodzą Polacy, Litwini, Rosjanie... których nawet podania giną, gdyż w rejonie nie chcą, by były gospodarstwa prywatne. W nieco podobny sposób apelował również przewodniczący Litewskiego Komitetu Ochrony Praw Człowieka Wiktoras Petkus, który zapraszał zebranych nie oczekując na innych, brać się do dzieła i w pierwszej kolejności w imię dobra Litwy pomóc rejonowi solecznickiemu i wileńskiemu, żeby ich mieszkańcy poczuli się wolnymi ludźmi. (Czyżby mieszkańcy tych rejonów zwracali się do szanownego Raily i Petkusa z prośbą o pomoc? — uw. D. D.).

Rimantas Lakys, inżynier — konstruktor placówki projektowej również uważa, że jeżeli miasto nie pomoże wsi zwalczyć systemu nomenklatury, to wieś sama nie da rady. Zresztą, jeżeli członkowie Litewskiej Demokratycznej Partii Pracy nie chcą oddać Litwinom ziemi, to dlaczego Związek Radziecki ma oddać Litwę? — pytał [...] nych.

NA KONFERENCJI [...] uwagi poświęcono [...] pensacie za mienie, [...] ziemię. Padła propozycja [...] rzenia banku ziemskiego, [...] rzenia możliwości uzyskania [...] ziemię, powiedzmy, akcji [...] siębiorstwa przemysłowego, [...] re dawałyby dewidendy, a [...] że warunków zamiany ziemi [...] jednym miejscu na drugie [...] uniknąć przesiedlania [...] przykładowo, właściciel [...] ziemskiego mieszczącego [...] rejonie raseinlajskim [...] otrzymać odpowiedni areał [...] rejonie trockim, lub bezpłatnie [...] działkę w zespołowym sadzie [...]

Uczestnicy konferencji [...] sunkowali się do projektu [...] wy o własności ziemi. Dlaczego [...] zwrot ziemi ogranicza się [...] 80 ha, dlaczego prawa [...] czności mogą mieć tylko [...] właściciele, pomija się [...] ków? Dlaczego nie uwzględnia [...] się potwierdzenia własności [...] przez świadków, jeżeli brak [...] dokumentów — na te pytania [...] próbowano znaleźć odpowiedź. [...] Ostatecznie postanowiono wszystko to uwzględnić w rezolucji [...] którą uczestnicy konferencji skierują do rządu.

ZABIERAJĄCY głos [...] konferencji, dyrektor [...] chiwum Państwowego [...] publiki Alfonsas Piliponys [...] poznał zainteresowanych z [...] rządkiem uzyskania dokumentów [...] potwierdzających własność [...] powodu nawału pracy, [...] nicy archiwum nie [...] załatwić podań. — Teraz [...] wiadamy na pytania, które [...] rzymaliśmy w listopadzie [...] — powiedział A. Piliponys. [...] jeszcze smutniejszy obraz [...] sowuje się na przyszłość [...] zgodnie z prognozą, [...] dyrektora, pracownicy archiwum [...] będą musieli odpowiedzieć [...] około 250 tys. podań. Podczas [...] gdy rocznie przy istniejącej [...] liczbie pracujących, można [...] łatwić 10 tys. interesantów.

Na propozycje dyrektora [...] bić kopie planów [...] ziemskich według rejonów, [...] re archiwum zachowały [...] (archiwum nie dysponuje [...] piarką) Ministerstwo Rolnictwa [...] jak dotychczas nie zareagowało. Czyżby poszczególni właściciele będą zmuszeni czekać [...] potwierdzenie własności [...] 10 lat? I czy w takich [...] kach zapanuje sprawiedliwość?

Danuta DANOWSKA

Od redakcji: Nasuwa się [...] nie, kto i kiedy zbierze do [...] py byłych właścicieli ziemi [...] jonów podwileńskich i [...] maczy ludziom, co mają [...] by odzyskać swoją własność? [...] Być może uczynią to samorządy [...] rejonów wileńskiego oraz [...] lecznickiego?

Uchwała Rządu Republiki Litewskiej

(Dokończenie ze str. 1)

jące działalność niekomercyjną, jednakże produkujące i sprzedające towary podlegające akcyzie (podatkowi obrotowemu).

12. Ustalić, że przedsiębiorstwa, którym bank udzielił pożyczki na rozszerzenie mocy produkcyjnych, modernizację i rekonstrukcję, za zezwoleniem Ministerstwa Finansów, mogą wykorzystać na spłacenie pożyczek 50 procent przyrostu akcyzy (podatku obrotowego) uzyskanego dzięki rozszerzeniu, modernizacji oraz rekonstrukcji mocy produkcyjnych.

13. Zmniejszyć obliczoną akcyzę (podatek obrotowy) za towary wyprodukowane przez przedsiębiorstwa, zatrudniające personel o ograniczonej zdolności do pracy według wielkości i trybu ustalonego w art. 9 ustawy Republiki Litewskiej o podatku dochodowym osób prawnych. Nie stosować tej ulgi wobec przedsiębiorstw, produkujących napoje alkoholowe i tytoń.

14. Ustalić, że w przypadku niespłacenia w czas akcyzy (podatku obrotowego) za każdy dzień opóźnienia (wliczając dzień spłaty) płaci się dodatkowo za zwłokę 0,5 proc. sumy.

15. Ministerstwo Handlu ma uzupełnić wykaz towarów sprzedawanych w handlu komercyjnym.

16. Zlecić Ministerstwu Gospodarki wespół z Ministerstwem Finansów do 15 marca 1991 r. ustalić tryb, przestrzegając którego mieszkańcy, przedsiębiorstwa indywidualne, zrzeszenia gospodarcze, spółki akcyjne oraz spółki akcyjne typu zamkniętego rozliczają się z przedsiębiorstwami państwowymi i organizacjami za sprzedawany surowiec, materiały, sprzęt oraz inne wartości [...] terialne.

17. Utworzyć komisję [...] przedstawicieli Ministerstwa [...] Gospodarki (W. Nawickas [...] przewodniczący komisji), [...] nisterstwa Finansów (W. [...] na), Ministerstwa Przemysłu [...] (W. Szleinota), Ministerstwa [...] Opieki Społecznej (A. [...] czius), Ministerstwa [...] (W. Žilinskas), Ministerstwa [...] Budownictwa i Urbanistyki [...] (A. Wapszys), a także [...] Departament Kontroli Państwowej [...] wej Republiki Litewskiej [...] (K. Uoka), konfederacji [...] nych Związków Zawodowych [...] (M. Wisakawiczius), [...] Robotników (A. Balsiene), [...] warzyszenie Przemysłowców [...] (A. Matulewiczius), [...] szenie Spożywców (A. [...] rawiczius) uczestniczyć [...] komisji. Komisja ma [...] wać kontrolę nad tym, [...] przelicza ceny i taryfy, [...] gać problemy gospodarcze [...] zane z ich przeliczaniem [...] zie potrzeby udzielać [...] ji rządowi Republiki Litewskiej.

Premier Republiki Litewskiej G. WAGNORIUS

Studia w Polsce i na Litwie

CZAS NABRAŁ PRZYŚPIESZENIA

Minęły studniówki i dla maturzystów czas nabrał przyśpieszenia. Jeszcze bardziej nagli on tych tegorocznych abiturientów, którzy marzą o studiach w RP. Dla nich rozpoczęła się od ubiegłej niedzieli gorączka przedegzaminacyjna.

Otóż, jak już pisaliśmy, 24 lutego w szkole im. A. Mickiewicza (progi której są od paru lat gościnne dla maturzystów uczęszczających do szkółki niedzielnej) odbyło się walne zebranie wszystkich zainteresowanych studiami w Polsce. Przybyli bardzo licznie nie tylko uczniowie, ale też rodzice, nauczyciele, dyrektorzy szkół oraz pracownicy rejonowych wydziałów oświaty, działacze ZPL.

Na pięć minut przed tym spotkaniem swe obrady zakończyła społeczna rada koordynacyjna dotycząca studiów w Rzeczypospolitej. Byli tu przedstawiciele ZG ZPL, Stowarzyszenia Naukowców Polaków na Litwie, Koła Medyków, Macierzy Szkolnej na Litwie i in. Nad czym obradowano? Otóż przede wszystkim nad wytworzeniem mechanizmu rekrutacji na studia, utworzeniem komisji egzaminacyjnych z poszczególnych przedmiotów, a więc języka polskiego, historii, matematyki, fizyki, chemii, geografii biologii, języków obcych. Została też utworzona komisja mandatowa, która po egzaminach będzie decydowała ostatecznie o tym, kto na studia do RP się uda. W jej skład włączeni zostali R. Brazis, W. Baranowski, R. Maciejkianiec, G. Czepułkowska, W. Mieczkowski, A. Ruszkulis, D. Obłaczyńska, J. Zacharzewski — ludzie dosyć dobrze znani społeczności polskiej na Wileńszczyźnie. Skład tych komisji ma być zatwierdzony na Zarządzie Głównym ZPL. Powstał również sekretariat na czele z panią Teresą Sokołową, w którym zainteresowani zawsze mogą uzyskać potrzebną informację, załatwić formalności. Wspomniana rada koordynacyjna zdecydowała, iż egzaminy odbędą się w ciągu dwu dni — 29 i 30 marca. Co do konkretnych przedmiotów i sprawdzianów, jakie odbędą się w tych dniach, komisja jeszcze przedstawi konkretne informacje (podamy je w gazecie).

Debatowano też nad tym, według jakich programów mają się odbywać sprawdziany i egzaminy. No i wniosek był jednoznaczny — według programów obowiązujących w naszych szkołach. Ogólny poziom inteligencji i zdolności kandydata na studia wytworzy się, oczywiście, podczas ustnych sprawdzianów. Doświadczeni pedagodzy — członkowie komisji egzaminacyjnych — z pewnością nie będą mieli z tym trudności.

Już dziś wiadomo, że największy emocji oczekuje kandydatów na studia medyczne i kierunki ekonomiczne. Martwi jednak brak chętnych do studiowania kierunków rolnicznych (nawet bardzo atrakcyjnych) — tak potrzebnych skądinąd odradzającej się gospodarce Wileńszczyzny.

Na dzień 24 lutego na studia w RP reflektuje już 140 osób. Polska strona gwarantuje w zasadzie 70—80 miejsc. Zaznaczono podczas spotkania, że szans raczej nie mają osoby z ocenkami w świadectwie oraz ci, którzy z przedmiotów kierunkowych legitymują się stopniem niższym niż — 5.

Kandydaci poinformowani zostali o tym, iż do sekretariatu oprócz wykazu stopni za I i II trymestr tego roku (oraz stopni z kierunkowych przedmiotów, które już nie są w tym roku wykładane), mają przedstawić opinię szkoły — zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, zdjęcia, zaś reflektujący na kierunki artystyczne swe prace: rysunki, nagrania, itd. — 10 utworów. Była też mowa o abiturientach polskiego pochodzenia, którzy ukończyli nie polską szkołę. Zapowiedziano, że każdy taki przypadek będzie analizowany osobno. Wydaje się jednak, iż studia w Polsce mają być przede wszystkim dla absolwentów szkół polskich. Nie tylko jako swoista nagroda, ale też możliwość kontynuowania nauki w języku ojczystym.

Cała uzyskana w tym dniu informacja skłania na myśl o tym, że przed uzyskaniem prawa na studia w Rzeczypospolitej czeka młodzież solidna selekcja.

Prezes Stowarzyszenia Naukowców — Polaków na Litwie, pan Romuald Brazis poinformował zebranych też o tym, jak wygląda na dzień dzisiejszy perspektywa podjęcia studiów w języku polskim tu, na Litwie. Otóż grupa inicjatywna ds. utworzenia polskiej wyższej uczelni na Litwie, która powstała jeszcze w październiku roku ubiegłego (jej skład: przewodniczący — R. Brazis, E. Szpilewski. J. Jaszczanin, M. Czobot, T. Łozowski, Z. Mackiewicz, E. Wasilewski, Cz. Okińczyc, R. Maciejkianiec, S. Majewski, J. Zacharzewski) i miała na celu opracowanie założeń, dobranie programów i planów studiów, ostatnio, 7 lutego, wespół z przewodniczącymi ZPL oraz Fundacji Kultury Polskiej na Litwie im. J. Montwiłła wystosowali pismo do RN Republiki Litewskiej, rządu oraz Ministerstwa Kultury i Oświaty w sprawie utworzenia polskiej uczelni na Litwie, jej rządowym finansowaniu.

Jak na razie (po kilku wstępnych rozmowach z przedstawicielami wyżej wspomnianych instytucji) krystalizuje się pomysł utworzenia społecznej uczelni polskiej wspieranej też częściowo przez rząd republiki. Gdyby taki projekt został zrealizowany, w tej uczelni (typu collegium) można by było kształcić nauczycieli języka angielskiego, litewskiego (rekrutujących się z polskich szkół!), wychowania przedszkolnego oraz w perspektywie — nauczycieli biologii i wychowania fizycznego, organizacji gospodarki, ewentualnie innych zawodów.

Plany te mogłyby być realizowane od jesieni, o ile uda się dojść do ostatecznego porozumienia z władzami republiki, zdobędzie dany projekt uczelni akceptację społeczeństwa polskiego, znajdą się fundusze i pomieszczenia oraz, rzecz bardzo ważna — wykładowcy. Droga więc do realizacji zamierzeń nie jest ani krótka, ani łatwa. Ale raz rozpoczęta musi doprowadzić do celu. Grupa inicjatywna zwraca się do społeczności polskiej zarówno o wsparcie materialne, jak też nadsyłanie propozycji, rad oraz deklaracji chęci studiowania w tego typu uczelni pod adresem: 232055 Wilno, skr. pocztowa 823 pod hasłem „Studia".

Takie na dzień dzisiejszy mamy perspektywy i możliwości działania. Czas i nasza aktywność pokaże, na co możemy liczyć.

Janina LISIEWICZ

WIZYTA DEPUTOWANYCH BIAŁORUSI

W Wilnie przebywała grupa deputowanych do rad różnego szczebla sąsiedniej Białorusi. Zapoznała się ona z Wilnem, działalnością Wileńskiego Sazrządu Miejskiego.

Deputowanych Białorusi 23 lutego przyjął przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Wytautas Landsbergis.

(ELTA)

Ustawa Republiki Litewskiej o nauce i studiach

Artykuł 24. Państwowe programy naukowe

Sporządzanie państwowych programów naukowych i ich realizację organizuje rząd Republiki Litewskiej. Umowy w sprawie realizacji państwowych programów naukowych sporządza się w trybie konkursowym.

Artykuł 25. Fundusze nauki i studiów

Fundusze nauki i studiów przeznacza się na dodatkowe finansowanie badań fundamentalnych, poszukiwania nowych kierunków nauki oraz przygotowania naukowców.

Zarządy i przepisy działalności państwowych funduszów nauki i studiów na wniosek Rady Naukowej Litwy zatwierdza rząd Republiki Litewskiej.

Firmy, przedsiębiorstwa, inne organizacje oraz osoby prywatne mogą wspierać państwowe fundusze nauki i studiów albo tworzyć własne fundacje dla realizacji programów docelowych. Wobec osób prawnych i fizycznych, które wspierają działalność fundacji nauki i studiów, państwo stosuje ulgi podatkowe.

Artykuł 26. Działalność finansowa instytucji nauki i studiów

Instytucje nauki i studiów dysponują posiadanymi środkami w trybie ustalonym przez statuty (regulaminy). Mają one prawo ustalania płac i normatywów pracy dla pracowników różnych kategorii zgodnie z zatwierdzonym funduszem płac (z wyjątkiem przypadków, gdy rząd Republiki Litewskiej wydaje specjalne regulujące zarządzenia", jak też upłynniania produkcji i wyrobów naukowych.

Nie podlegla opodatkowaniu część zysku z działalności gospodarczej i komercyjnej państwowych instytucji nauki i studiów, przeznaczona na finansowanie badań naukowych i studiów.

V. SYSTEM KWALIFIKACYJNY STOPNI I TYTUŁÓW NAUKOWYCH STUDIÓW

Artykuł 27. Stopnie kwalifikacyjne studiów

Na Litwie uznawane są studia jednego, dwóch i kilku szczebli, po których ukończeniu mogą być nadane stopnie kwalifikacyjne bakałarza, magistra albo inne. Kwalifikacyjne wymagania tych stopni na wniosek Rady Naukowej Litwy zatwierdza rząd Republiki Litewskiej.

Artykuł 28. Stopnie naukowe

W Republice Litewskiej nadawane są stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego.

Artykuł 29. Przygotowanie naukowców

Doktorów nauk przygotowuje się na doktoranturze. Przepisy doktorantury i habilitacji opracowane przez instytucję nauki i studiów na wniosek Rady Naukowej Litwy zatwierdza rząd Republiki Litewskiej.

Artykuł 30. Tryb nadawania i nostryfikacji stopni naukowych

Stopnie naukowe przyznają instytucje nauki i studiów, którym prawo to nadaje rząd Republiki Litewskiej. Tryb przyznawania i nostryfikacji stopni naukowych na wniosek Rady Naukowej Litwy reguluje rząd Republiki Litewskiej.

Artykuł 31. Tytuły pedagogiczne (naukowe)

W Republice Litewskiej nadawane są pedagogiczne (naukowe) tytuły docenta i profesora. Wymagania kwalifikacyjne do tytułów pedagogicznych (naukowych) oraz tryb nadawania i nostryfikacji na wniosek Rady Naukowej Litwy ustala rząd Republiki Litewskiej.

Artykuł 32. Państwowa rejestracja stopni naukowych i tytułów pedagogicznych (naukowych)

Nadane lub nostryfikowane w Republice Litewskiej dyplomy (świadectwa) o przyznaniu stopni naukowych i tytułów pedagogicznych (naukowych) rejestruje się w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej. W Republice Litewskiej uznawane są uzyskane w innych państwach i zarejestrowane w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej dyplomu (świadectwa) o przyznaniu stopni naukowych i tytułów pedagogicznych (naukowych).

VI. GWARANCJE ZAWODOWE I SOCJALNE STUDIUJĄCYCH I NAUKOWCÓW

Artykuł 33. Prawa i obowiązki studiujących

Każdy członek społeczeństwa zgodnie ze swymi kompetencjami i wiedzą ma prawo zostać studiującym.

Prawa i obowiązki studiujących instytucji nauki i studiów regulują statuty (regulaminy) instytucji.

Artykuł 34. Stypendia dla studiujących

Studiujący mogą otrzymać stypendia od przedsiębiorstw, wyższych uczelni, instytutów naukowych, państwa i inne.

Stypendia państwowe przyznawane są studentom i doktorantom, którzy nie otrzymują innych stypendiów. Stypendia państwowe wypłaca się z subsydiów i asygnowań państwa przeznaczonych dla instytucji nauki i studiów w trybie ustalonym przez rządy Republiki Litewskiej. Wysokość i tryb przyznawania innych stypendiów ustalają fundatorzy stypendiów.

Artykuł 35. Uprawnienia naukowca

Naukowcy mają równe prawa bez względu na ich płeć, rasę, zapatrywania polityczne i religijne oraz narodowość jak też obywatelstwo, do uczestniczenia w konkursie na uzyskanie pracy w państwowych instytucjach nauki i studiów.

Naukowiec ma prawo:

pracować samodzielnie lub łączyć się w twórcze grupy.

uczestniczyć w konkursach na realizowanie programów naukowych oraz otrzymać pomoc z funduszów nauki i studiów, dysponować przydzielonymi środkami;

uczestniczyć w konkursach na staż w Litwie i za granicą;

publikować swe prace naukowe;

otrzymywać od instytucji państwowych informację niezbędną do pracy naukowej. Jeżeli taka informacja jest tajemnicą państwową lub reglamentowaną w inny sposób przez rząd Republiki Litewskiej, udziela się jej i wykorzystuje w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej;

uczestniczyć w podejmowaniu decyzji dotyczących treści statutu (regulaminu) i planu działalności swej instytucji;

uczestniczyć w różnych zawodowych i społecznych zjednoczeniach i organizacjach naukowców, w tym w znajdujących się za granicą.

Naukowcowi gwarantuje się:

normy autorstwa wyników pracy twórczej i intelektualnej, ustalone w ustawach Republiki Litewskiej i umowach międzynarodowych;

niezależność od instytucji ideologicznych i politycznych;

ochronę przed ograniczaniem i sankcjami za głoszenie wyników swych badań i przekonań z wyjątkiem przypadków, gdy publikowana informacja stanowi tajemnicę państwową lub jest w inny sposób reglamentowana przez rząd Republiki Litewskiej.

Artykuł 36. Odpowiedzialność naukowca

Naukowiec powinien wykonywać ustalone w statutach (regulaminach) instytucji nauki i studiów podjęte na zasadach umowy bądź w inny sposób dobrowolne zobowiązania i funkcje. Za niewykonanie takich zobowiązań i funkcji naukowiec odpowiada zgodnie z ustawami Republiki Litewskiej.

Naukowiec powinien przestrzegać norm etyki naukowej i zawodowej.

Artykuł 37. Gwarancje socjalne

Zatrudnienie pracowników nauki i studiów oraz inne stosunki pracy regulują ustawy Republiki Litewskiej. Prócz tego, instytucje nauki i studiów w swych statutach (regulaminach) przewidują warunki, po których spełnieniu naukowiec nie może być zwolniony z wykonywanych obowiązków nieadministracyjnych z inicjatywy instytucji, jak też mogą być przewidziane również inne gwarancje socjalne.

Spory dotyczące zwolnienia uczonego z pracy rozpatruje sąd.

Przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej
W. LANDSBERGIS

Wilno, 12 lutego 1991 r.

Dokończenie. Pocz. patrz w nr 38 i 39

UCHWAŁA RADY NAJWYŻSZEJ REPUBLIKI LITEWSKIEJ O WEJŚCIU W ŻYCIE USTAWY REPUBLIKI LITEWSKIEJ O NAUCE I STUDIACH

Rada Najwyższa Republiki Litewskiej **postanawia:**

1. Ustalić, że ustawa Republiki Litewskiej o nauce i studiach wchodzi w życie od 15 lutego 1991 r.

2. Polecić Komisji Oświaty, Nauki i Kultury, aby do 21 marca 1991 r. przedstawić Radzie Najwyższej Republiki Litewskiej projekt regulaminu Litewskiej Rady Naukowej. Litewska Rada Naukowa powinna być utworzona do 1 czerwca 1991 r.

3. Polecić wyższym uczelniom i Akademii Nauk Litwy, aby opracowały lub uzgodniły swe statuty z ustawą Republiki Litewskiej o nauce i studiach i do 31 marca 1991 r. przedstawiły go do zatwierdzenia Radzie Najwyższej Republiki Litewskiej.

4. Polecić rządowi Republiki Litewskiej, aby do 15 kwietnia 1991 r. zatwierdzić typowe statuty instytucji naukowych i uregulować tryb ich rejestracji, a do 30 maja 1991 r. zatwierdzić statuty państwowych instytutów naukowych i przerejestrować instytucje naukowe.

5. Polecić rządowi Republiki Litewskiej, aby do 30 kwietnia 1991 r. ustalił tryb i terminy rejestrowania stopni naukowych i tytułów pedagogicznych (naukowych). Przed zarejestrowaniem uznać wszystkie posiadane przez mieszkańców Litwy dyplomy (świadectwa) o stopniach naukowych i tytułach pedagogicznych (naukowych).

6. Polecić rządowi Republiki Litewskiej, aby wespół z Litewską Radą Naukową opracował program integracji działalności wyższych uczelni i instytutów naukowych i do 31 października 1991 r. przedstawił go Radzie Najwyższej Republiki Litewskiej.

Przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej
W. LANDSBERGIS

Wilno, 14 lutego 1991 r.

UWAGA! KONKURS PIOSENKI POLSKIEJ

Z powodu tragicznych wileńskich wydarzeń — krwawej niedzieli 13 stycznia br. zaplanowany nieco wcześniej Konkurs Piosenki Polskiej (tradycyjnie w latach ostatnich organizowany zimą) przesunął się w terminie o parę miesięcy. Otóż **przeprowadzony on zostanie 12 maja 1991 r. w Domu Kultury w Nowej Wilni** (godzinę podamy w informacji zamieszczonej jeszcze dodatkowo na łamach naszego dziennika).

Celem odpowiedniego przygotowania się uczestników Konkursu — wszystkich zainteresowanych informujemy dziś o jego warunkach, podajemy także nazwiska i stanowiska członków komitetu organizacyjnego Konkursu, jak też członków jury komisji artystycznej.

Zatem — uwaga!

Celem Konkursu jest wyłonienie najlepszych (młodych!) wykonawców piosenki polskiej, popularyzacja utworów estradowych, klasycznych i ludowych, ponadto — wyrabianie smaku estetycznego oraz umacnianie współpracy twórczej między narodami zamieszkującymi naszą Republikę.

No, a teraz **o warunkach.**

W Konkursie biorą udział soliści-wokaliści, duety oraz zespoły wokalne. Wiek uczestników Konkursu — do 30 lat.

Repertuar. No właśnie — jaki ma być? A więc ustaliliśmy, że dowolny. Mogą to być utwory estradowe, jak też klasyka, czy znów pieśni ludowe. Mogą one być wykonane w obu językach — po polsku i po litewsku.

Kto jest organizatorem Konkursu? Wydział Kultury Zarządu miasta Wilna oraz redakcja naszego dziennika — „Kuriera Wileńskiego".

Wszyscy chętni uczestniczenia w Konkursie **zgłaszają podania na adres Wileńskiego Miejskiego Wydziału Kultury (Wilno, Al. Gedimino 9, pokój 176, tel. 61-50-82 albo 22-62-34). Podania należy zgłaszać do 15 kwietnia 1991 r.**

W podaniu należy wskazać: imię, nazwisko, datę urodzenia, miejsce pracy, stanowisko oraz tytuły utworów konkursowych, to znaczy — nazwę piosenki oraz nazwiska autorów muzyki i tekstu (jeżeli teksty są tłumaczone — należy podać także nazwisko tłumacza, który piosenkę tę przełożył — z polskiego na litewski na przykład).

Ocena i nagrody. Decyzją jury komisji artystycznej zostaną wytypowane I ir II nagrody. **Laureat (laureatka) tych nagród (czyli I i II) odbędą podróż do Polski.** Natomiast inni poszczególni soliści (solistki), bądź zespoły, które zdobędą w Konkursie lepsze miejsca **zostaną uhonorowani specjalnymi nagrodami ufundowanymi przez Miejski Wydział Kultury, redakcję dziennika „Kurier Wileński", jak też przez Departament do spraw Mniejszości Narodowych przy Rządzie Republiki Litewskiej, Fundację Kultury Polskiej, przez Litewski Ośrodek Kultury Ludowej.**

Uwaga! Związek Polaków na Litwie wytypuje nagrodę za najlepszą piosenkę o Wilnie.

W skład Komisji Organizacyjnej Konkursu wchodzą:

Antanas Petrauskas — przewodniczący, kierownik Miejskiego Wydziału Kultury, Zbigniew Balcewicz — zastępca przewodniczącego, redaktor naczelny dziennika „Kurier Wileński", Alwida Bajor — członek komisji, kierownik działu literatury i sztuki „Kuriera Wileńskiego", Birute Zofija Czesnulewiczienė — członek komisji, pracownik Departamentu ds. Mniejszości Narodowych przy Rządzie Republiki Litewskiej, Birute Juciene — członek komisji, dyrektor Domu Kultury w Nowej Wilni, Zigmantas Mikszys — członek komisji, starszy muzykolog Miejskiego Wydziału Kultury, Mikalojus Nowikas — członek komisji, kompozytor, dyrektor Wileńskiej Wyższej Szkoły Muzycznej im. Tallat-Kelpszy, Edward Piórko — członek komisji, kierownik wydziału kultury Departamentu ds. Mniejszości Narodowych przy Rządzie Republiki Litewskiej, Apolonija Skakowska — członek komisji, kierownik wydziału kultury Związku Polaków na Litwie.

W skład jury komisji artystycznej wchodzą: Mikalojus Nowikas — przewodniczący, kompozytor, Liudas Szaltenis — zastępca przewodniczącego, muzykolog, kierownik artystyczny Stowarzyszenia Orkiestr i Zespołów, Leonidas Abarius — członek komisji, zastępca dyrektora Litewskiego Ośrodka Kultury Ludowej, Jaroslawas Ciechanowiczius — członek komisji, dyrygent orkiestry muzyki rozrywkowej Litewskiego Radia i Telewizji, Zigmantas Mikszys — członek komisji, starszy muzykolog Miejskiego Wydziału Kultury, Walerijus Staknys — członek komisji, zastępca przewodniczącego Miejskiego Wydziału Kultury, Ryszard Świackiewicz — członek komisji, kierownik artystyczny „Concertino".

Tyle — szczegółowej informacji.

Miejski Wydział Kultury czeka na Wasze zgłoszenia i propozycje.

Alwida ROLSKA

UZUPEŁNIAJĄC TEMAT

Tajne nauczanie na Wileńszczyźnie (1939—1944)

Epizody z Mejszagoły

Obok listów czytelniczych z Polski i z Wileńszczyzny (p. J. Stankiewicz z Wilna, p. W. Kamiński z Olsztyńskiego) oraz telefonicznych dzwonków z podziękowaniami za wydrukowanie pewnych szczegółów i dokumentów o tajnym nauczaniu na Wileńszczyźnie w latach 1939—1944 nadszedł również list z Polski od p. Leokadii Gębskiej, który rozszerza nieco temat. Sądzimy, że zainteresuje ten list naszych Czytelników z Wileńszczyzny. Być może, za przykładem pani Gębskiej inni mieszkańcy okolicznych miejscowości mają również własne wspomnienia. Prosimy bardzo. A oto fragmenty wspomnianego listu z tym, że chcemy się zastrzec: niektóre nazwiska mogą być niedokładne z powodu dość nieczytelnego charakteru pisma p. Leokadii.

„Pochodzę z Mejszagoły. W roku 1939 uczyłam się w kl. VII. Nasi wspaniali pedagodzy zostali również zwolnieni z pracy. Byli to kierownik Kaptow, pani Andzelewiczówna, p. Kisiak, p. Nowaczyk, p. Szynkowski oraz panie Jadwiga i Janina (nazwisk nie pamiętam). Zorganizowaliśmy więc strajk, zabarykadowaliśmy wszystkie drzwi, ale policja nas atakowała. Uciekaliśmy do domów z I piętra lub po dachu.

Do szkoły więcej nie poszliśmy, a nasi pedagodzy zostali bez pracy. Zbieraliśmy dla nich w miasteczku i okolicy żywność. P. Andzelewiczówna namówiła nas, abyśmy nie przerwali nauki i po kilkoro przychodzili do jej domu. W ten sposób ukończyłam kl. VII, podobnie jak i inni uczniowie, którzy tego chcieli.

Nasza szkoła przed wojną nosiła imię Józefa Piłsudskiego. Jestem bardzo wdzięczna, że nasi nauczyciele wychowali nas na wartościowych ludzi. Chłopcy z Mejszagoły wszyscy byli w AK, a dziewczęta pomagały im, jak mogły. I dziś jesteśmy wszyscy jedną rodziną. Kochamy bardzo Wilno, a szczególnie nasze rodzime miasteczko.

Jesteśmy bardzo wdzięczni redakcji, że wydrukowała materiały o tajnym nauczaniu polskim, a podając te fakty chcemy, aby Mejszagoła też była zaliczona. Uważamy, że nasi byli pedagodzy zasługują na uznanie, bo byli to prawdziwi patrioci, którzy narażając się na więzienie i tułacze życie robili swoją szlachetną pracę. Niech Bóg ma Was w swojej opiece.

Leokadia Gębska z d. **Urbanowicz".**

Być może, dzisiejsi mejszagolanie również zainteresują się tymi faktami. Wszak to historia...

Krystyna ADAMOWICZ

KTO URODZIŁ SIĘ 28 LUTEGO

Interesuje się wszystkim, co niezwykłe, romantyczne, niecodzienne.

Może prowadzić studia poważne, dzięki wysiłkom wytrwałym zgłębiając tajniki przyrody. Widok nieba zasianego gwiazdami i morze wywiera nań wpływ fascynujący. Jego najbliższe otoczenie najczęściej **nie potrafi go należycie ocenić,** ponieważ go nie rozumie. Wielka wytrwałość łączy się w nim z naturalnym poczuciem lojalności.

Wrażliwy, obrotny, czuły — ma nieraz dwa mieszkania, dwa ogniska rodzinne lub dwa zawody. W jego życiu podwójność występuje dość często.

W życiu szuka zazwyczaj wyższych ideałów.

Co mu grozi? Może osiągnąć stanowisko wybitne — lecz grozić mu będzie niebezpieczeństwo przewrotów życiowych, które będzie się starał znosić z rezygnacją.

Osoby urodzone tego dnia posiadają dużo wrodzonej skromności.

Mężczyzna urodzony dnia tego jest systematyczniejszy w swych przyzwyczajeniach życiowych aniżeli kobieta, chociaż równie niespokojny.

Jak wychować dziecko tak urodzone. Charakter dziecka jest zmienny i niepewny. Wychowawcy powinni rozwijać w nim przede wszystkim zdolności do logicznego myślenia i zdawania sobie sprawy z materialnej strony życia. Należy w nim również rozwijać oszczędność i systematyczność. Gdy przyzwyczai się do metodycznego załatwiania swych spraw i interesów — jego wielkie zdolności będą mogły rozwijać się prawidłowo.

Kalendarium

◆ Czwartek (28.II) jest 59 dniem 1991 r. Do końca roku — 306 dni.

◆ Znak Zodiaku — Ryby.

◆ Imieniny: Hilarego, Makarego, Romana.

◆ Wschód słońca — 7.13, zachód — 17.50. Długość dnia — 10 godz. 37 min.

SPROSTOWANIE

W artykule „O mój socjalizmie, rozwijaj się..." („K. W." 21 lutego br.) chodziło, oczywiście, o 200 rocznicę Konstytucji 3 Maja, a nie o „300" jak się znalazło w tekście. Jako autorka serdecznie za to szanownych Czytelników przepraszam.

Krystyna MARCZYK

Redaktor
Zbigniew BALCEWICZ

Ekrany

LIETUWA — **„Amsterdamski koszmar"** (Holandia) o 11, 13, 15, 17, 19, 21.

HELIOS — I sala — **„Honor rodziny Pritsi"** (USA), o 11.10, 14, 17, 19.50, II sala — **„Gwiezdne wojny"** (USA), o 10.40, 13, 15.30, 18, 20.20.

PERGALE — **„Gwiezdne wojny"** (USA), o 11, 13.30, 16, 18.30, 21.

WILNIUS — **„Twardy orzeszek"** (2 serie, USA), **„Woda"** (anim.) o 11.30, 14.15, 17, 19.45.

WINGIS — **„Najemny policjant"** (USA), o 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30.

LAZDYNAI — **„Doza"** (ZSRR), **„Czym przykąsimy język?"** (lit. dok.) o 12, 14, 16, 18, 20. 2, 3.III — **„Lot nawigatora"** (Norwegia, USA) o 10.20 (dla dzieci).

TAIKA — **„Dziewięć śmierci niindzi"** (USA), **„Stara ballada"** (anim.) o 13, 15, 17, 19, 21. 2, 3.III — **„Niesłychane przygody muszkieterów"** (anim. Rumunia) o 11 (dla dzieci).

AIDAS — **„Dziewięć śmierci niindzi"** (USA), **„Stara ballada"** (anim.), 28.II—1.III o 14, 16, 18, 20. 2, 3.III, o 12, 14, 16, 18, 20.

AUSZRA — **„Płomień"** (2 serie, Indie), **„Przegląd sportowy"** nr 3, o 10.30, 13.20, 16.10, 19.

DRAUGYSTE — (ZSRR) o 14.30, 18, **„Doza"**, **„Przyjemnie posiedzieliśmy"** (ZSRR), 28.II—1.III o 16.20, 20. 2, 3.III, o 12.50, 16.20, 20. 2.

PLANETA — **„Przejęczając kanały"** (USA), **„Opera nr 2"** (anim.) o 13.30, 15.30, 17.30, 19.30.

ADRIJA — **„Lowelas** (ZSRR), **„Skostniały czas wytrwania"** (lit. dok.). 28.II—1.III o 16, 17.45, 19.30, 2, 3.III o 14.15, 16, 17.45, 19.30.

TEWYNE — **wideosala „Niindzia"** o 12, **„Amerykański niindzia"** o 14, **„Kaktus Jack"** o 16, **„Hotel „Kwiatek namiętności"** (dla dorosłych) o 18, **„Rzeka miłości"** (dla dorosłych) o 20.

Telewizja

CZWARTEK, 28 LUTEGO

Telewizja Polska

10.00 — Wiadomości poranne. 10.10 — Domowe przedszkole. 10.35 — Giełda pracy — giełda szans. 10.50 — „Herkules Poirot — detektyw" (4) — serial krym. prod. ang. 11.55 — Telegazeta. 12.00—15.55 — Telewizja edukacyjna. 16.00 — „Warszawa 1908—1915" — film dok. 16.40 — Program rozrywkowy. 17.00 — Wiadomości popołudniowe. 17.10 — Video-Top. 17.20 — Dla młodych widzów: „Kwant". 18.15 — Teleexpress. 18.35 — „Spojrzenia". 19.00 — „10 minut". 19.10 — „Skarbiec" — magazyn historyczny. 19.45 — Magazyn katolicki. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — „Herkules Poirot — detektyw" (4) — serial krym. prod. ang. 22.00 — „Pegaz". 22.30 — Interpelacje. 23.30 — Wiadomości wieczorne. 23.45 — Jazz Jamboree-90.

Moskwa I

5.30 — Poranek. 8.00 — MSW informuje. 8.15 — Kreskówka. 8.30 — Film fab. „Żuraw w niebie". 10.00 — Godzina dla dzieci /z lekcją jęz. angielskiego/. 11.00 — TSN. 11.15 — Śpiewa W. Jegorow. 11.45 — Film dok. 14.00 — TSN. 14.15 — „Stawka większa niż życie". /film 14 — „Edyta"./ 15.15 — Melodie ludowe. 15.25 — Film fab. „Żyje się raz...". 16.45 — Do lat szesnastu i więcej. 17.30 — Wiadomości ze świata. 17.45 — Koncert. 18.20 — Film fab. „Żyje taki chłopak". 20.00 — Czas. 20.45 — MSW informuje. 21.00 — Koncert. 23.30 — TSN. 23.50 — Film fab. „Przyjmijcie wyzwanie, seniorzy". Odc. 1. 0.55 — Film dok. 1.25 — Koncert wspomnień.

Moskwa II

7.00 — Gimnastyka poranna. 7.15 — Film, n.-p. 7.35, 8.35 — Biologia ogólna. 8.05—9.05 — Język hiszpański. 9.35, 10.35 — Biologia. 10.05 — Film n.-p. 11.05 — Film fab. „Kapitan Frakass". Odc. 2. 12.10 — TV abonament muzyczny. 13.10 — Gimnastyka rytmiczna. 13.40 — Film. dok. 14.05 — Skrzydła. 16.00 — Program z Barnaułu. 16.35 — Etyka zachowania się. 17.20 — Spotkanie z W. Gaftem. 17.50 — Kreskówka. 18.00 — W parlamencie Rosji. 18.15 — Koncert poświęcony U. Palme. 19.00 — Dobranocka. 19.15 — Gimnastyka rytmiczna. 19.45 — Koncert. 20.00 — Czas. 20.45 — Na sesji RN RFSRR. 22.15 Film fab. „Pociąg stoi 2 minuty". 23.25 — Koncert.

PIĄTEK, 1 MARCA

Telewizja Polska

10.00 — Wiadomości poranne. 10.10 — Express gospodarczy. 10.30 — Domowe przedszkole. 10.55 — „Kariera Nikodema Dyzmy" (3) — serial TP. 11.55 — Telegazeta. 12.00—15.55 — Telewizja edukacyjna. 16.00 — „Gwatemala na pokaz" — film dok. 16.30 — Panorama światowego sportu. 17.00 — Wiadomości popołudniowe. 17.10 — Video-Top. 17.20 — Dla młodych widzów: „Latający Holender". 17.45 — Dla najmłodszych: Ciuchcia. 18.15 — Teleexpress. 18.35 — Publicystyka międzynarodowa. 19.00 — „10 minut". 19.10 — „Kariera Nikodema Dyzmy" (3) — serial TP. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — „Na skrzydłach orłów" (3) — film fab. prod. USA. 22.00 — Kinomania. 22.30 — XII przegląd piosenki aktorskiej we Wrocławiu. W przerwie koncertu ok. 23.20 — Wiadomości wieczorne.

Moskwa I

5.30 — Poranek. 8.00 — Innowacja. Marketing. Wynik. 8.15 — Kreskówka „Dziewczynka w cyrku". 8.35 — Film fab. „Żyje taki chłopak". 10.15 — Do lat szesnastu i więcej. 11.00 — TSN. 11.15 — Film dok. 11.55 — Koncert. 14.00 — TSN. 14.15 — „Stawka większa niż życie". Film 15 „Oblężenie". 15.10 — Świat ludzkich pasji. 15.30 — Pamięć serca. 16.20 — Nasz świat. 16.50 — Ulica „Prawdy". 17.30 — Wiadomości ze świata. 17.45 — Jeden dzień bez narkotyków. 20.00 — Czas. 20.45 — Film fab. „Zabójstwo w nocnym pociągu". 24.00 — „Przyjmijcie wyzwanie, seniorzy". Odc. 2. 1.10 — Jakie są kwiaty w Karabanowie.

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 28 lutego zachmurzenie z przejaśnieniami, niewielkie opady śniegu, wiatr północno-wschodni, umiarkowany, temperatura 1—3 stopnie mrozu.

Wyrazy głębokiego współczucia Leonardzie Sapkiewicz i Reginie Żukowskiej z powodu utraty ukochanego brata składają współpracownicy gminy Rukojńskiej.

Wyrazy szczerego współczucia koleżance Alicji Kowtwickiej z powodu śmierci Ojca składa zespół nauczycieli Wileńskiej Szkoły Średniej im. Adama Mickiewicza.

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r. Cena 10 kop.
Indeks 67218
Zam. Nr. 338

Informacji udzielamy pod nr tel. 61-71-25.
Ogłoszenia oraz reklamy przyjmujemy przy ul. Subocz 5 (tel. 61-71-25) oraz przy ul. Maironio 1, pokój nr 103 (tel. 62-17-90) od godz. 9 do 17.